

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av anpassade grundskolans
undervisning om kunskapsområdet sexualitet,
samtycke och relationer vid Västervångskolans
anpassade grundskola i Trelleborgs kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av anpassade grundskolans undervisning om kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer vid Västervångskolans anpassade grundskola i Trelleborgs kommun. Granskningen genomfördes under vårterminen 2025.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen två utvecklingsområden som angetts i beslut den 7 mars 2025.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Västervångskolans anpassade grundskola senast den 1 oktober 2025 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Trelleborgs kommun har inkommit med en sådan redovisning den 24 september 2025.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

Utvecklingsområde 1: arbeta med inslag i undervisningen som ger eleverna möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till hedersproblematik

Trelleborgs kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Utvecklingsområde 2: utforma utbildningen inom kunskapsområdet så att kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande

Trelleborgs kommun har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- arbeta med inslag i undervisningen som ger eleverna möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till hedersproblematik

Av huvudmannens redovisning framgår att lärarna har fått och kommer att få kompetensutveckling om hederskultur och mänskliga rättigheter. Det framgår vidare att eleverna genom undervisningen får kunskap om maktstrukturer som ligger bakom hedersrelaterat våld och förtryck samt får utveckla ett kritiskt förhållningssätt till dessa. Eleverna får även kunskaper om hur de kan söka hjälp vid utsatthet samt om stödinsatser som elevhälsan och socialtjänsten kan ge till dem som är utsatta. Skolan har införskaffat en bok som behandlar hedersförtryck på ett lättillgängligt sätt för elever med intellektuell funktionsnedsättning och som lärarna arbetar utifrån i undervisningen. Såväl boken som konkreta dilemman och värderingsövningar i undervisningen ger eleverna möjlighet att reflektera och diskutera olika frågor, såsom vem som får bestämma över de val som en person gör, regler och förväntningar i familj och samhälle, rättvisa, normer och maktstrukturer. Personalen genomför samtal med eleverna i mindre grupper och enskilt, vilket ger eleverna möjligheter att ställa frågor och dela med sig av erfarenheter. Arbetet kommer kontinuerligt att följas upp av rektor genom ett digitalt planeringsverktyg samt genom egna observationer.

Enligt huvudmannens redovisning har lärarna fått ökad kunskap inom kunskapsområdet och en gemensam förståelse för hur det ska behandlas, vilket lett till ökad kvalitet i undervisningen om hedersrelaterat våld, självbestämmande och mänskliga rättigheter. Åtgärderna har även lett till ökad trygghet för eleverna. På sikt förväntas även ett ökat förtroende mellan elever, personal och vårdnadshavare byggas upp. Vidare förväntas att hela skolan på sikt ska genomsyras av ett normmedvetet och rättighetsbaserat förhållningssätt.

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- utforma utbildningen inom kunskapsområdet så att kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande

Av huvudmannens redovisning framgår att alla undervisande lärare har påbörjat Skolverkets webbkurs om Sexualitet, samtycke och relationer i den anpassade grundskolan. Det framgår även att lärarna har redigerat sitt

årshjul, så att områden som handlar om sexualitet, samtycke och relationer samt maktstrukturer kopplade till hedersproblematik återkommer varje år. Återkommande undervisningstillfällen schemaläggs för att säkerställa att alla elever får ta del av innehållet. Skolan har även utökat sitt samarbete med Ungdomsmottagningen. Ungdomsmottagningen ska årligen besöka alla grupper i årskurserna 7-9 på den anpassade grundskolan, informera om Ungdomsmottagningens tjänster och besvara elevernas frågor om sexualitet, relationer och samtycke. Av huvudmannens redovisning framgår vidare att skolans kurator går en kurs om hedersrelaterat våld och förtryck som kommer att implementeras i elevhälsoteamet. Elevhälsans kompetenser kommer att nyttjas i undervisningen i form av workshops kring teman som rör sexualitet, samtycke och relationer samt hedersproblematik.

Av huvudmannens redovisning framgår att kvaliteten på undervisningen inom kunskapsområdet har höjts genom ovan nämnda åtgärder som leder till att skolan säkerställer kontinuitet och progression i elevernas kunskapsutveckling inom kunskapsområdet. På sikt förväntar sig huvudmannen ökad kompetens och en stärkt yrkesroll hos personalen. För elevernas del förväntas återkommande undervisning om kunskapsområdet och samarbete med Ungdomsmottagningen ge möjligheter att reflektera och bygga kunskap vilket kan bidra till ökad självkännedom, förmåga att sätta gränser och fatta egna beslut. Skolans personal förväntas även höja sin förmåga att tidigt upptäcka och förebygga hedersrelaterat våld och förtryck samt andra former av utsatthet. Slutligen framgår av huvudmannens redovisning att skolan genom att integrera hbtqi-perspektiv samt synliggöra maktstrukturer och normer i undervisningen på sikt skapar en mer inkluderande skolkultur. Detta kan stärka skolans värdegrundsarbete och bidra till att alla elever känner sig sedda, respekterade och bekräftade.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Roger Persson, utredare.

I handläggningen av ärendet har även utredare Sylvia Lindqvist medverkat.

Bilaga 1: Författningsstöd

Frågeställning 1

I vilken utsträckning bidrar undervisningen utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till kunskaper inom området sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck?

Undervisningens innehåll

Återkommande, aktuell och fördjupad undervisning

Lgra22, avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

Samordnad undervisning

2 kap. 9 § skollagen (2010:800) Ledningen av utbildningen, Rektor.
Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Kunskaper i undervisningen

Lgra22, avsnitt 2.2 Kunskaper, Mål.

Undervisningens form

Didaktiska val i undervisningen

Lgra22, avsnitt 2.2 Kunskaper.
4kap. 9§ skollagen (2010:800) Inflytande och samråd, Allmänt om barnens och elevernas inflytande.
Lgra22, avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat

Lgra22, avsnitt 2.1 Normer och värden, Mål.
Lgra22, avsnitt 2.1 Normer och värden, Riktlinjer.

Elevdelaktighet och att fånga elevernas frågor

Lgra22, avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Mål.
Lgra22, avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer.

Frågeställning 2

I vilken utsträckning tar rektorn ansvar för skolans utbildning inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck?

Rektorns ansvar

Rektorns styrning

Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Förutsättningar för samordning

2 kap. 9 § skollagen (2010:800) Ledningen av utbildningen, Rektor.

Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Ansvar för kompetensutveckling

Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.